

“Rijks niet verplicht, ander museum mag ook

Gepubliceerd op 13 november 2017 door Drs. Martin van den Bogaerd

Scholen hoeven niet per se naar het Rijksmuseum. Een bezoek aan een ander museum is ook goed, zegt minister Ingrid van Engelshoven van OCW.¹”

Cultuuronderwijs is belangrijk. Dat vindt het rijk en gelukkig is het verplichte bezoek aan het Rijksmuseum genuanceerd, zodat ook lokaal kan worden geprofiteerd van dit voornemen. Ook de provincie Groningen en de gemeente Oldambt zien het belang:

De gemeente streeft naar een doorgaande lijn in de culturele levensloop. Ze vindt het belangrijk dat heel jong tot heel oud met cultuur in aanraking kan komen, als leerling, als consument of als deelnemer. Belangrijk vindt ze ook dat alle kinderen op jonge leeftijd kennismaken met vele aspecten van cultuur en daar wil ze graag bij helpen.

Een passage uit de nota cultuur en evenementen *Laat 1000 bloemen bloeien* 2017-2020 onder Speerpunt 3: cultuurparticipatie en cultuuronderwijs. Ondersteuning die is ingegeven door de ervaring dat veel kinderen in Oldambt van huis uit weinig of geen cultuur meekrijgen. Dit wordt bevestigd door leerkrachten in het basisonderwijs. De cultuurcoach² ondersteunt basisscholen bij het vormgeven en uitvoeren van hun cultuuronderwijs. Het ontsluiten en in een structurele vorm gieten van het cultuur educatieve aanbod hoort daar bij. In 2013 besloot de raad om extra middelen beschikbaar te stellen voor cultuureducatie op alle Oldambtster basisscholen, inclusief het bijzondere en speciaal onderwijs. Deze notitie geeft inzicht in de besteding van deze gelden – zowel voor wat betreft de werkzaamheden van de cultuurcoach als de keuzes van de scholen – gedurende de schooljaren 2015-16 en 2016 - 17.

¹ www.rtlnieuws.nl 13 november 2017

² De cultuurcoach werkt op basisscholen en brede scholen als coördinator tussen school en culturele instellingen. De cultuurcoach is in dienst bij een culturele instelling, school of gemeente. Het rijk en de gemeente financieren de cultuurcoach. (Bron: www.LKCA.nl Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst)

RAADSBSLUIT

Op 11 februari 2013 besloot de gemeenteraad van Oldambt een bedrag van € 146.000.- te bestemmen voor cultuuronderwijs op *alle* Oldambtster basisscholen; voor openbaar, speciaal en bijzonder onderwijs. Voor de coördinatie hiervan is € 50.000.- gereserveerd voor de werkzaamheden van de cultuurcoach gedurende twee extra schooljaren. Gedurende 4 schooljaren (2014 tot en met 2018) is er voor elke leerling € 7,25 beschikbaar naast de € 11,27 die het rijk hiervoor heeft bestemd, te weten € 96.000.- Het geld kan besteed worden aan eenmalige projecten en aan reguliere activiteiten. Voorwaarde is dat het beschikbare geld aan lokale aanbieders wordt besteed.

Schooljaar	Aantal scholen	Aantal leerlingen	Totaalbedrag
2014-15	24	3246	€ 23533,50
2015-16	24	3127	€ 22670,75
2016-17	23	2984	€ 21634.-
2017-18	23	2990	€ 21667,50

Mening cultuurcoördinatoren: bijna elke school heeft een interne cultuurcoördinator: een leerkracht die schoolbreed het aanbod, de subsidies en projecten in de gaten houdt en communiceert met het team. De cultuurcoach heeft navraag onder deze cultuurcoördinatoren gedaan waarbij men aangeeft dat de subsidie en de werkzaamheden van cultuurcoach goed worden gewaardeerd.

Uit de antwoorden blijkt dat leerkrachten veel waarde hechten aan het voortbestaan van de subsidie voor cultuuronderwijs op hun scholen. Belangrijkste redenen zijn dat veel leerlingen van huis uit niet met cultuur in aanraking komen en er significant minder culturele activiteiten georganiseerd kunnen worden zonder deze subsidie. Hun wens is dan ook om de subsidie te continueren na schooljaar 2017-18 en dat de werkzaamheden van de cultuurcoach worden gecontinueerd.

EEN OVERZICHT: activiteiten scholen

Jaarlijks geven de scholen bij de cultuurcoach aan hoe de gemeentelijke subsidie is besteed en welke culturele plannen ze voor het nieuwe schooljaar hebben. Deze activiteiten moeten ten goede komen aan culturele aanbieders in de gemeente Oldambt. Een globaal overzicht van de bestedingen van 2015 – 2017 in volgorde van populariteit:

1. Schoolvoorstellingen in De Klinker
2. Muzikale activiteiten: in samenwerking met muziekschool/ kunstencentrum (De Toon zetten), De Rijdende Popschool of opleiden vakleerkracht
3. Erfgoed: bezoek aan musea Slag, Klok of Stoomgemaal, molen etc.
4. Beeldende kunst; vaak in projectvorm, kunstenaar in de klas of samen met de leerlingen vormgeven van schoolplein (OBS Drieborg i.s.m. Omgeefmij)
5. Bezoek aan Stadskudde (vnl. met de kleutergroepen)
6. Dans
7. Workshops gegeven door Theater-lab
8. Activiteiten in samenwerking met de openbare bibliotheek
9. Alle mogelijke vormen van projecten waarin verschillende disciplines worden gecombineerd tot een totaalpresentatie

Start De Rijdende Popschool op OBS De Uilenburcht in Beerta, 5 september 2016

EENMALIGE PROJECTEN:

OLDAMBT GASTGEMEENTE VIER 5 mei 2017

In 2017 was Oldambt gastgemeente van VIER 5 mei 2017. Onderdeel was een educatief programma voor het basisonderwijs, gericht op de lokale situatie tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dit programma bestond uit een expositie, verslag van een ooggetuige, wandeling langs de Joodse geschiedenis door Winschoten onder leiding van een stadsgids, documentaire en het maken van wensvlinders. Via de lokale netwerkbijeenkomsten zijn scholen hierover geïnformeerd door het Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen en de Groninger Archieven.

Leerlingen van St. Vitus bij de ooggetuige in de Vennekerk (foto Dorothe Weijers)

5 mei 2017 Bevrijdingsfestival

De cultuurcoach is op uitnodiging van het Bevrijdingsfestival met groep 8 van CBS Annewieke uit Scheemda met de bus naar het Bevrijdingsfestival in Groningen geweest. De cultuurcoach had groep 8 van CBS Annewieke hiervoor gevraagd omdat het de groep was van Kinderdichter Elianne Kiers.

Backstage met burgemeester Pieter Smit, rechts achterin. Tweede van links Elianne Kiers, 5 mei 2017

ROZENFESTIVAL 1 & 2 juli 2017

Ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan van het Rosarium in Winschoten kwam op 13 juni koningin Maxima de naar haar vernoemde roos onthullen en werd begin juli het rozenfestival gevierd. Leerlingen van OBS De Noordkaap en CBS De Lichtboei in Oostwold maakten hiervoor rozenpalen en vlaggenlijnen, onder leiding van kunstenaar Luc Leenknecht uit Oostwold. De rozenpalen werden in het atelier van Luc gemaakt, de vlaggen op school. Coördinatie was in handen van de cultuurcoach.

Aan de slag met de decoupeerzaag in het atelier van Leenknecht
(foto's Luc Leenknecht)

De vlaggen in het Rosarium

Koningin Maxima liep gelukkig ook nog langs de kinderen van CBS De Lichtboei (in gele hesjes)

WERKZAAMHEDEN CULTUURCOACH: een selectie

Coördinatie & samenwerking

De cultuurcoach organiseert samen met CultuurClick Groningen (expertisecentrum voor cultuuronderwijs op provinciaal niveau) twee keer per jaar een netwerkbijeenkomst voor de cultuurcoördinatoren van de scholen. Tijdens deze bijeenkomsten - steeds op een andere, culturele locatie in de gemeente - presenteren aanbieders hun projecten en wordt er nieuws uitgewisseld met betrekking tot bijvoorbeeld subsidieregelingen. De landelijke gelden in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit zijn sinds schooljaar 2015-16 beschikbaar voor de scholen in plaats van voor aanbieders. De culturele aanbieders kunnen hun aanbod voor scholen plaatsen op de projectenbank van de site cultuurclickgroningen.nl waar het voor alle scholen in de provincie zichtbaar is. Met ingang van 1 januari 2017 is Cultuurclick opgeheven en heeft Kunst & Cultuur haar taken overgenomen. De cultuurcoach en K & C werken op dezelfde voet verder.

Vergaderlocaties waren onder meer:

- Rode rups Blauwestad (i.s.m. Stadskudde Oldambt)
- Museum Slag bij Heiligerlee/ Klokkengieterij
- Bricksart (Bad Nieuweschan)
- Galerie De Groninger Kroon (Finsterwolde)
- Galerie Waarkunst ('t Waar)
- Museum Stoomgemaal Winschoten
- Theater De Klinker
- Kas naast De Wilgenborg (Blauwestad)
- Kinderboerderij Winschoten i.c.m. bezoek aan Belevingspad

WILGENBORG in Blauwe stad: elke basisschool in Oldambt mag hier eens per jaar gratis gebruik van maken.

Erfgoedtraject Oldambt ontwikkeld

In 2015-16 is het erfgoedtraject Oldambt ontwikkeld, een coproductie van Stap in Educatie, Buro Elles Bulder, CHC Oldambt en Erfgoedpartners Groningen. Het is een schoolbreed traject voor de groepen 1 t/m 8 waarbij erfgoed in de regio wordt besproken in de klas en bezocht en uitgelegd. Hermans Dijkstra, een kerk, molen Edens, de musea Slag, Klok en Stoomgemaal ze komen allen aan bod. De cultuurcoach coördineerde het traject. Na een test van alle onderdelen is het erfgoedtraject nu beschikbaar voor scholen, deelname kost € 3,50 per leerling per activiteit:

<http://erfgoedpartners.nl/educatietraject/map-oldambt/>

Museum Stoomgemaal Winschoten

Ontwikkelen deskundigheidsbevorderingstrajecten CMK

Eind 2016 heeft de cultuurcoach op verzoek van een aantal scholen in Oldambt, Pekela en Veendam vier deskundigheidsbevorderingstrajecten voor leerkrachten ontwikkeld in samenwerking met de openbare bibliotheek Veendam, een drietal beeldend kunstenaars en twee aanbieders op theatervlak, te weten Theater-lab uit Winschoten en Bert op t Ende uit Veendam. De pilot van deze trajecten is gefinancierd met geld uit de regeling Cultuureducatie Met Kwaliteit (CMK), en heeft plaatsgevonden in november 2017. Leerkrachten worden bijgeschoold op het vlak van nieuwe media, beeldend en theater/ drama en kunnen de opgedane kennis toepassen in de klas. Na evaluatie en evt. aanpassingen zullen deze trajecten regulier worden aangeboden, onder meer via de Soog academie.

Kinderdichter Oldambt

V.l.n.r.: wethouder Bard Boon, Elianne Kiers, scheidend stadsdichter Rob Rosendahl en nieuwe stadsdichter Anke Kraster, 20 mei 2016 (foto Henk Marks)

Elianne Kiers werd door de cultuurcoach gescout toen ze deelnam aan de landelijke 5 mei Kinderlezing in 2016³. Ze won niet, maar werd wel de eerste kinderdichter van de gemeente Oldambt. Op 20 mei tijdens het afscheid van Stadsdichter Rob Rosendahl en de installering van de nieuwe stadsdichter Anke Kraster, werd ook Kiers geïnstalleerd. Zij heeft 4 gedichten en de tekst *Vrijheid* voor de gemeente geschreven. Op 16 januari 2018 wordt Sky Bakker geïnstalleerd als volgende kinderdichter tijdens de commissievergadering in Halte Democratie.

³ <https://www.4en5mei.nl/onderwijs/4-en-5-mei-denkboek/kinderlezing>

Vrijheid

Vrijheid is als de wind. Je weet dat het er is, maar je kan het niet zien. Of het is als water. Zo snel en sierlijk dat het tussen je vingers door zal glippen en je de kans kan missen om het te behouden. Het is als eten. Je hebt het nodig, maar het is er niet altijd. Nu ik het heb, voelt het alsof ik het kan zien, alsof ik het kan pakken en het altijd hebben zal. Maar toch zie ik het niet. Toch is het onmogelijk te pakken en moet je soms knokken om het te houden.

Voor mij is vrijheid gewoon. Ik hoef er niets voor te doen en ik kan doen wat ik wil. Ik mag zeggen wat ik wil. Ik mag mijn eigen kledingstijl bepalen. Ik mag mijn eigen mening hebben. Ik mag als meisje gewoon naar school gaan. Ik leef in een land waar mannen en vrouwen gelijk zijn. Ooit dacht ik daar niet over na. Maar op een dag hoorde ik van al die vluchtende mensen en terroristen. En ik ben gaan beseffen hoe bijzonder onze vrijheid is.

Er zijn landen waar mannen meer waard zijn dan vrouwen, waar mensen altijd in bepaalde kleding moeten rondlopen, waar kinderen niet naar school mogen, of niet naar school kunnen. Er zijn landen waar het oorlog is, waar mensen gevangen zitten in hun huizen. Waar kinderen in bed liggen en luisteren naar het geknal van geweren en bang zijn dat er elk moment een bom op hun huis kan vallen.

Er zijn landen waar geen vrijheid van meningsuiting is. Waar mensen niet mogen zeggen wat ze willen. Waar je gevaar loopt als je dat wel doet. Gevaar dat je opgepakt kan worden. Er zijn mensen op deze wereld die moeten vluchten. Vluchten voor hun eigen landgenoten. Ze moeten weg van hun geboorteplaats. Ze moeten hun huizen en soms zelfs hun familie achterlaten.

Er zijn zoveel landen waar oorlog is door soms zo onnodige oorzaken. Ons land is daar nou nog geen van. Niemand wil een derde wereldoorlog in de geschiedenislessen tegenkomen.

Vrijheid is echt niet zomaar iets, het is het prachtigste, mooiste ding wat er bestaat. De angst nadert ons vredige land. De aanslag vorig jaar in België heeft veel mensen erg ongerust gemaakt.

Maar laten we onschuldige mensen niet de rug toedraaien. Niet ieder uit hetzelfde land hoeft slecht te zijn. En als je vluchtelingen ook hier uit Nederland weg zou sturen, zijn ze hier ook niet bepaald vrij.

Vrijheid is een lastig onderwerp. Laten we erover blijven praten met elkaar. Laten we erover blijven nadenken wat het betekent om vrij te zijn. Laten we genieten van onze vrijheid.

Elianne Kiers, voorgedragen op 4 mei 2017 in de kerk van Scheemda

Een soortgelijke avond is georganiseerd rond vertoning van de docu *De kinderen van juf Kiet* in januari 2017. In de klas van juf Kiet leren kinderen vanuit alle windstreken waaronder oorlogsgebieden, niet alleen lezen en schrijven, maar ook weer kind zijn. De film werd ingeleid door leerkracht van een schakelklas, Anneke Bosch. In maart 2017 draaide Juf Kiet in filmhuis De Klinker. De cultuurcoach nodigde docent Harma Oosting uit voor een inleiding, zij was net terug van Kos waar ze als vrijwilligster had gewerkt met het opvangen van de vluchtelingen daar.

BELANGRIJK

Veel leerkrachten zijn van mening zijn er in een kind meer talenten zitten dan waarop de zaakvakken een beroep doen. Deze talenten zijn wel nodig in de toekomst!

Cultuureducatie dient een duidelijke en herkenbare plek te houden en te krijgen in het curriculum van het funderend onderwijs. Cultuur en cultuureducatie spelen een belangrijke rol in de vorming en ontwikkeling van een jong kind tot adolescent in alle facetten van zijn identiteit en persoonlijkheid en ter voorbereiding op zijn rol in de maatschappij en zijn werkzame leven.

12

Leerlingen van OBS De Kleine Dollard portretteren hun opa's en oma's o.l.v. Antje Sonnenschein i.h.k.v. de kinderboekenweek 2016

Opgesteld door
Floor Haanstra
Cultuurcoach gemeente Oldambt
3.1.2017

Foto's Floor Haanstra (tenzij anders vermeld)